

PAŽYMA

DĖL GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 2 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-22-863) (22-6673(2))

2022-05-12 Nr. NV-1304

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija.

Projekto tikslas – sudaryti teisinės sąlygas užtikrinti patikimą ir saugų gamtinių dujų tiekimą per SGD terminalą ir gamtinių dujų perdavimo sistemas.

Dabartinė situacija:

Dėl Rusijos Federacijos (RF) pradėtos karinės invazijos į Ukrainą susidarė neprognozuojamos geopolitinės aplinkybės ir situacija tarptautinėse energijos išteklių rinkose. Pažymėtina, kad rekordiniai ir beprecedenčiai elektros ir gamtinių dujų kainos išaugimai ir svyravimai prasidėjo dar 2021 metų antroje pusėje ir buvo nulemti RF vykdomos energetikos politikos bei sprendimų mažinti gamtinių dujų eksporto apimtį ES šalims ir mažiau pildyti Europoje esančias požemines gamtinių dujų saugyklas 2021–2022 metų žiemos sezonui. Taip pat, RF valdžia priėmė sprendimus ir nustatė reikalavimus Europos dujų tiekėjams už iš Rusijos tiekiamas gamtines dujas atsiskaityti rubliais, o 2022 m. balandžio 27 d. RF sustabdė gamtinių dujų tiekimą Lenkijai ir Bulgarijai, prisidengdama argumentu, kad pastarosios valstybės nesutinka mokėti už dujas Rusijos rubliais. Visos šios aplinkybės patvirtina, kad energetinių išteklių tiekimą RF naudoja kaip politikos formavimo, ekonominio poveikio ir šantažo įrankį, o gamtinių dujų tiekimas iš RF nėra prognozuojamas, patikimas ir saugus.

Atsižvelgiant į tai, reikalingi teisinio reglamentavimo pakeitimai, siekiant įgyvendinti Lietuvos nacionalinio ir energetinio saugumo tikslus, užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, patikimą ir nepertraukiamą gamtinių dujų tiekimą Lietuvos vartotojams, atsisakant gamtinių dujų tiekimo iš valstybių, kurios kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

Teikiamu įstatymo projektu siūloma įtvirtinti naujas gamtinių dujų saugumą užtikrinančias priemones, t. y. nustatyti teisę Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistema ir Lietuvos SGD terminalu naudotis tik tiems asmenims, kurie nekelia grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ar nacionalinių interesų užtikrinimui.

Projekto esmė:

Nustatyti, kad:

1. SGD terminalo operatorius negali SGD terminalo pajėgumų ar jų dalies paskirstyti ir (ar) naudoti suskystintoms gamtinėms dujoms tiekti iš valstybių, kurios pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui, taip pat iš tiekimo įmonių, kurios kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui.

2. Perdavimo sistemos operatorius negali šios sistemos naudotojams suteikti teisės naudotis perdavimo sistema tiekti gamtines dujas į (per) Lietuvos Respublikos teritoriją tiesiogiai iš valstybių, kurios pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui. (Šis reikalavimas nėra taikomas gamtinių dujų tranzitui į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį).

Seimo bus prašoma projektą svarstyti skubos tvarka.

Derinimas – įstatymo projektas teiktas derinti visoms suinteresuotoms institucijoms ir įmonėms.

Įstatymo projektas patikslintas įvertinus Teisingumo ministerijos pateiktas teisės technikos pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, o nesant esminių Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų – ir Vyriausybės posėdyje.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė